00189686

C2/01/I/22

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
PRE-TRIAL CHAMBER
CHAMBRE PRELIMINAIRE

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 21 / 05 / 2008
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: CHEA KOSAL

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ

លេខ:០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២)

របាយការណ៍ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យសំណុំរឿង

I) នីតិវិធី

II) ការពិនិត្យសំណុំរឿងដោយសហចៅក្រមរបាយការណ៍

ORIGINAL DOCUMENT RECEIVED ON 21-05-2008 AT 09 h 10 BY CHEA Kosal, court officer

I) នីតិវិធី

ក) សេចក្តីផ្តើម

អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១០) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ("វិធានផ្ទៃក្នុង") ប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចាត់តាំងលោកចៅក្រម **ហួត វុទ្ធី** និង លោកចៅក្រម **Rowan Downing** ឲ្យធ្វើរបាយការណ៍បង្ហាញពីអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងការចេញដីកាឃុំខ្លួនដែលត្រូវបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងធ្វើការត្រួតពិនិត្យលើសំណុំរឿង លេខ:០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក-កសចស(អបជ០២) ។

ដែលក្នុងនោះជនត្រូវចោទ÷

អៀង ធីរិទ្ធ ហៅ " **ភា** " ភេទស្រី កើតថ្ងៃទី១០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៣២ នៅសង្កាត់លេខ ៥ ក្រុងភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា សញ្ជាតិ ខ្មែរ ទីលំនៅមុនពេលចាប់ខ្លួន នៅផ្ទះលេខ ៤៧បេ ផ្លូវលេខ២១ ក្រុម៣៦ មណ្ឌល៤ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ឪពុកឈ្មោះ **ខៀវ អុន** (ស្លាប់) ម្តាយឈ្មោះ **អ៊ុក ប៊ុន** (ស្លាប់) ។ តំណាងដោយសហមេធាវីការពារក្តី លោក **ផាត់ ពៅស៊ាង** និង កញ្ញា **Diana ELLIS** ។

បទចោទប្រកាន់

អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវបានចោទប្រកាន់ ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ (មនុស្សឃាត ការសម្លាប់បំផុតពូជ ការដាក់ឃុំឃាំង ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ និង អំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀត) ដែលជាបទល្មើសមានចែង

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRELIMINAIRE

និង ផ្តន្ទាទោស តាមមាត្រា ៥, ២៩ (ថ្មី) និង ៣៩ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០៤ (ច្បាប់ អ.វ.ត.ក)

ដោយជននេះ នៅលើទឹកដីនៃប្រទេសកម្ពុជា ចន្លោះថ្ងៃទី ១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និង ថ្ងៃទី ០៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩:

- ក្នុងឋានៈជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ច បានប្រើប្រាស់អំណាច និង គ្រប់គ្រងជាក់ស្តែងលើក្រសួងនេះ និងស្ថាប័នក្រោមចំណុះក្រសួងទាំងអស់
- បានញុះញង់ បញ្ជា ខកខានមិនបានទប់ស្កាត់ និងផ្តន្ទាទោស ឬម្យ៉ាងទៀត បានសមគំនិតក្នុងការប្រព្រឹត្តិនូវបទល្មើសខាងលើ
- បានដឹកនាំ ជំរុញ ដាក់ឱ្យដំណើរការ ឬ ផ្តល់ជំនួយក្រោមរូបភាពផ្សេងទៀត ដល់គោលនយោបាយ និងការអនុវត្តរបស់បក្សកម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលចារឹកលក្ខណៈជា មនុស្សឃាត ការសម្លាប់បំផុតពូជ ការចាប់ដាក់ឃុំឃាំង ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ដោយមូលហេតុនយោបាយ ឬអំពើអមនុស្សធម៌ដទៃទៀតដូចជា ការជម្លៀសដោយបង្ខំ ការដាក់ជាទាសករ ឬ ការធ្វើការដោយបង្ខំ
- នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយប្រហារជាប្រព័ន្ធ និងជាទូទៅ សំដៅលើប្រជាជនស៊ីវិល[1] ។

គោលបំណងនៃរបាយការណ៍

របាយការណ៍របស់សហចៅក្រមរបាយការណ៍នេះ បង្ហាញពីអង្គហេតុ និង អង្គច្បាប់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងអង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត នៅចំពោះមុខតុលាការ ។ របាយការណ៍នេះ ផ្តល់ជាជំនួយដល់អ្នកដែលមិនមែនជាភាគីនៃរឿងក្តីឲ្យយល់អំពីរឿងក្តីនេះ នៅចំពោះមុខតុលាការ ។

១) ការស្នើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាឱ្យធ្វើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ សហព្រះរាជអាជ្ញា នៃ អ.វ.ត.ក បានចេញដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ដែលក្នុងនោះស្នើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបើកការស៊ើបអង្កេតលើជនសង្ស័យមួយចំនួនរួមមានទាំង **អៀង ធីរិទ្ធ** ផងដែរ ហើយបានស្នើសុំឱ្យធ្វើការចាប់ខ្លួន និងឃុំខ្លួនជនសង្ស័យទាំងនោះ[2]។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឱ្យមានការឃុំខ្លួន **អៀង ធីរិទ្ធ** ជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយផ្អែកលើសំអាងថាមានមូលហេតុគ្រប់គ្រាន់ដោយជឿជាក់ថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានចូលរួមប្រព្រឹត្តិបទល្មើសដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ហើយការឃុំខ្លួននេះទៀតសោត ជាការចាំបាច់ដើម្បីរារាំងការគាបសង្កត់លើសាក្សី ដើម្បីធានាវត្តមានរបស់

[1] កំណត់ហេតុនៃការចូលខ្លួនដំបូង, ១២ វិច្ឆិកា ២០០៧, D42 ទំព័រ ២

[2] សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ, ១៨ កក្កដា ២០០៧, កថាខណ្ឌ ១២៤

PRE-TRIAL CHAMBER * E.C.C.C. * C.E.T.C. * CHAMBRE PRÉLIMINAIRE

អៀង ធីរិទ្ធ ក្នុងពេលសវនាការ ដើម្បីការពារសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ និងដើម្បីធានានូវសណ្តាប់ ធ្នាប់សាធារណៈ[3]។

គ). ដីកាឃុំខ្លួនចេញដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

នៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អ.វ.ត.ក បានចេញដីកានាំខ្លួនជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** មកចំពោះមុខតុលាការ[4]។ នៅថ្ងៃទី ១២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ **អៀង ធីរិទ្ធ** ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងនាំខ្លួនមកចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីបង្ហាញខ្លួនជាលើកដំបូង[5]។ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានស្នើសុំពន្យារពេលសវនាការតទល់គ្នាលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដើម្បីរៀបចំការពារខ្លួន។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលយកការស្នើសុំពន្យារពេលនេះ ហើយបានបង្គាប់ឱ្យឃាត់ខ្លួនជននេះក្នុងថិរៈវេលា៤៨ម៉ោង[6]។ តាមការស្នើសុំរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយវេជ្ជបណ្ឌិតនាពេលដែលគាត់ស្ថិតនៅក្រោមការឃាត់ខ្លួន[7]។ នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ សវនាការតទល់គ្នាត្រូវបានធ្វើឡើងបន្ត[8] ហើយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដែលមានរយៈពេលកំណត់មិនលើសពី ១ឆ្នាំ[9]។

មូលហេតុចំពោះការចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ដែលបានលើកឡើងក្នុងសេចក្តីសម្រេច

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើឲ្យឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** បណ្តោះអាសន្ន ដោយសំអាងលើមូលហេតុដូចខាងក្រោម:

> (...) ដោយសារជនត្រូវចោទមានលិខិតឆ្លងដែន ជននេះអាចរត់គេចខ្លួនទៅក្រៅប្រទេសបានយ៉ាងងាយស្រួល ប្រសិនបើត្រូវដោះលែងឲ្យមានសេរីភាព និងទំនងជាមានហានិភ័យកាន់តែខ្លាំងថែមទៀត ព្រោះជននេះប្រឈមនឹងការជាប់ឃុំឃាំងមួយជីវិតប្រសិនបើត្រូវបានផ្តន្ទាទោស។ ម្យ៉ាងវិញទៀតប្រសិនបើគ្មានការឃុំខ្លួន ជនរងគ្រោះអាចធ្វើការសងសឹក ហេតុដូច្នេះហើយ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺជាការចាំបាច់

---

[3] សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ, កថាខណ្ឌ ១១៨

[4] ដីកាបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួន, ៨ វិច្ឆិកា ២០០៧, C13

[5] កំណត់ហេតុនាំខ្លួន អៀង សារី និង អៀង ធីរិទ្ធ និងការឆែកឆេរលំនៅដ្ឋាននៅទីក្រុងភ្នំពេញ, ១៣ វិច្ឆិកា ២០០៧, D31/III និង កំណត់ហេតុនៃការចូលខ្លួនដំបូង, ១២ វិច្ឆិកា ២០០៧, D39

[6] សេចក្តីសម្រេចឃាត់ខ្លួន ១២ វិច្ឆិកា ២០០៧, C15

[7] ដីកាសម្រេចឲ្យនាំខ្លួនជនត្រូវចោទទៅពិនិត្យសុខភាព ១៣ វិច្ឆិកា ២០០៧, A58, របាយការណ៍ស្តីពីការឃាត់ខ្លួន ១៥ វិច្ឆិកា ២០០៧, C15/4

[8] កំណត់ហេតុនៃកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ១៤ វិច្ឆិកា ២០០៧, C20

[9] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ១៤ វិច្ឆិកា ២០០៧, C20

PRE-TRIAL CHAMBER * E.C.C.C * C.E.T.C * CHAMBRE PRÉLIMINAIRE

ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានកាប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និង ដើម្បីធានាសន្តិសុខឱ្យជនត្រូវចោទ និង ចំនុចចុងក្រោយ គឺទំនងដែលថា មានហានិភ័យដែលអាចមានការដាក់សម្ពាធលើលើសាក្សី[10]។

នាពេលបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង និង សវនាការតទល់គ្នា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានបដិសេធចំពោះការពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដែលបានដាក់បន្ទុកមកលើខ្លួន ហើយទាមទារឱ្យតុលាការបង្ហាញភស្តុតាងអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ដោយគូសបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃមុខងាររបស់គាត់នៅក្រសួងសង្គមកិច្ច និងក្នុងវិស័យសុខាភិបាល គាត់បានត្រឹមតែជួយប្រជាជន និងអ្នកជម្ងឺ ដូចជាទទួលបន្ទុកស្តារឡើងវិញនូវមន្ទីរពេទ្យដែលត្រូវបានខូចខាត និងផលិតថ្នាំពេទ្យជាដើម[11]។ សហមេធាវីជាតិរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** ក៏បានតវ៉ាផងដែរថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននេះពុំមានលក្ខណៈចាំបាច់ទេ[12] ហើយការឃុំខ្លួននេះអាចនាំទៅរកភាពស្មុគស្មាញ ដោយសារជនត្រូវចោទមានអាយុ ៧៥ ឆ្នាំ និងមានជម្ងឺរ៉ាំរ៉ៃខាងផ្លូវកាយ និង ផ្លូវចិត្តទៀត[13]។

ដូច្នេះហើយ បញ្ហាដែលនៅចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតគឺថា (i) អនុលោមតាមវិធាន ៦៣(៣)(ក) តើមានមូលហេតុច្បាស់លាស់ដែលនាំឱ្យជឿជាក់ថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដូចដែលបានចោទប្រកាន់ ឬ យ៉ាងណា និង (ii) ថាតើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជាវិធានការចាំបាច់ ដោយគោរពតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចដែលមានចែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន៦៣(៣)(ខ) ឬទេ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតផ្តល់ហេតុផលដូចខាងក្រោមៈ

> "តាមរយៈឯកសារ និងចម្លើយសាក្សីជាច្រើនដែលមានក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរដែលដាក់បន្ទុកលើ **អៀង ធីរិទ្ធ** បង្កើតបានជាហេតុផលដែលអាចជឿជាក់បានថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានប្រព្រឹត្តនូវបទល្មើសដូចដែលបានដាក់បន្ទុកមែន[14]។"

ហេតុដូច្នេះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរកឃើញថា ល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃវិធាន ៦៣(៣)(ក) ត្រូវបានបំពេញ ។

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានសម្រេចថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺជាវិធានការចាំបាច់ យោងតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ) (i), (iii), (iv) និង (v) ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ពីដំបូង យល់ឃើញថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាវិធានការចាំបាច់ក្នុងការការពារសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ជនត្រូវចោទៈ

---

[10] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៣

[11] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៤

[12] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៤

[13] កំណត់ហេតុនៃកិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ១៤ វិច្ឆិកា ២០០៧, ទំព័រ៣

[14] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៥

"អង្គហេតុទាំងនេះមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ទោះជាវាមានរយៈពេល ៣០ឆ្នាំ ក្រោយពេលឧក្រិដ្ឋកម្មបានកើតឡើងក៏ដោយ ក៏នៅតែបង្កបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈដដែល។ ហេតុដូច្នេះ វាមិនមែនជាការហួសហេតុ ពេកដែលអះអាងថា នៅក្នុងបរិបទផុយស្រួយនៃសង្គមកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ការដោះលែងជនត្រូវចោទអាចនឹងបង្កឱ្យ មានការសំដែងនូវការមិនពេញចិត្តដែលអាចបង្កឱ្យមានអំពើហិង្សា ឬអាចប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខរបស់ជនត្រូវចោទ ផ្ទាល់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ស្ថានភាពមិនអាចមើលឃើញជាក់លាក់ដូចគ្នាទេ រវាងពេលមុនការចោទប្រកាន់ និង ក្រោយពេលចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការនោះ[15]។"

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបញ្ជាក់បន្ថែមទៀតថា ប្រសិនបើ **អៀង ធីរិទ្ធ** ត្រូវបានដោះលែងឱ្យមានសេរីភាព វាអាចនាំឱ្យមានការព្រួយបារម្ភដែលថា ជននេះអាចនឹងធ្វើការដាក់សម្ពាធលើសាក្សី ដោយសារថាគាត់មានសិទ្ធិពិនិត្យមើលសំណុំរឿងទាំងមូលបាន ហើយជនត្រូវចោទមានសមាជិកគ្រួសារ និងអ្នកដែលគាំទ្រច្រើនដែលអ្នកទាំងនោះមួយចំនួន កាន់មុខតំណែងដ៏មានឥទ្ធិពល នាពេលបច្ចុប្បន្ន[16]។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបន្ថែមទៀតថា ជនត្រូវចោទអាចមានចេតនារត់គេចដោយសារមានមធ្យោបាយគ្រប់គ្រាន់ និងមូលហេតុនៃការប្រឈមមុខនឹងទោសឧក្រិដ្ឋជាប់ឃុំឃាំងមួយជីវិត[17]។

ចុងក្រោយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើកឡើងថា មិនមានវិធានការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការណាមួយដែលមានលក្ខណៈតឹងរឹងគ្រប់គ្រាន់ ធ្វើឱ្យការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមិនមានលក្ខណៈចាំបាច់ អនុលោមតាមវិធាន ៦៣(៣)[18] ហើយពុំមានឯកសារណាមួយដែលបង្ហាញដោយមេធាវី នាំឱ្យយើងជឿជាក់ថា ស្ថានភាពសុខភាពជនត្រូវចោទមានវិសមតិភាពជាមួយនឹងការឃុំខ្លួនឡើយ[19]។

ឃ) បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

នៅថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ សហមេធាវីរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានធ្វើការប្រកាសប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ហើយ នៅថ្ងៃ ទី០២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ បានដាក់សារណាគាំទ្របណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចូលមកអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។

សហមេធាវីស្នើសុំឱ្យមានការដោះលែងជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** ក្រោមល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងឡាយណាដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះ យល់ឃើញថាសមស្រប ហើយតវ៉ាថាល័ក្ខខ័ណ្ឌសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដូចដែលមានចែងក្នុងវិធាន ៦៣(៣) មិនត្រូវបានបំពេញ ។

---

[15] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៦

[16] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៧

[17] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៨

[18] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ៩

[19] ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន កថាខណ្ឌ ១០

១) សេចក្តីសន្និដ្ឋានតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា

សេចក្តីសន្និដ្ឋានតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា និងដាក់ជូនមកអង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅថ្ងៃទី២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨។

សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះគួរបដិសេធចោល ហើយការយល់ឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានភាពត្រឹមត្រូវ ដោយសារមូលហេតុនៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នតាមវិធាន៦៣ (៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងត្រូវបានបំពេញ និង នៅតែមានដដែល ហើយពុំមានការរំលោភបំពានលើការសន្មតជាមុននៃភាពគ្មានទោសនោះឡើយ[20]។

២) សេចក្តីសន្និដ្ឋានតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចមួយ ដោយអនុញ្ញាតអោយភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចូលរួមក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន នៅក្នុងករណី **នួន ជា**។ ដូច្នេះ នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដាក់សេចក្តី សន្និដ្ឋានតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ជនត្រូវចោទ ក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃ ដែលរយៈពេលនេះ ត្រូវបានពន្យារពេលរហូតដល់ថ្ងៃទី ២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨។ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨ សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់ជូនមកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបរួមគ្នាមួយ តបទៅនឹងបណ្តឹងរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** ជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន[21]។ ក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ សហមេធាវីរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្នើសុំឲ្យបដិសេធបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីការពារក្តី ហើយគាំទ្រជំហររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។

៣) ការអញ្ជើញអ្នកដែលមិនមែនជាភាគីនៃរឿងក្តីឲ្យដាក់សារណា

ដើម្បីជាជំនួយដល់តុលាការ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានអញ្ជើញអង្គការ និងសាធារណជនទាំងអស់ ឲ្យដាក់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងក្តីខាងលើ ក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃចេញសេចក្តីជូនដំណឹងនេះ ។ ក៏ប៉ុន្តែពុំមានសារណារបស់អង្គការ ឬ សាធារណជនត្រូវបានដាក់ជូនមកអង្គបុរេជំនុំជម្រះឡើយ ក្នុងរឿងក្តីរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** មួយនេះ។

---

[20] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ១៤ វិច្ឆិកា ២០០៧, (ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា) កឋាខណ្ឌ១

[21] ចម្លើយតបរួមគ្នារបស់សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧, ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន C20/I/17(ចម្លើយតបរបសដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី)

II. **ការពិនិត្យសំណុំរឿងដោយចៅក្រមរបាយការណ៍**

អៀង ធីរិទ្ធ ប្រសិនត្រូវបានគេរកឃើញពិរុទ្ធភាពនៃបទល្មើសដែលខ្លួនកំពុងជាប់ឃុំនាពេលបច្ចុប្បន្ន និង កំពុងដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវផ្តន្ទាទោសតាម មាត្រា ៣៩ (ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា “ដោយត្រូវផ្តន្ទាទោសឧក្រិដ្ឋដាក់ពន្ធនាគារ ពី ៥ ឆ្នាំ រហូតអស់មួយជីវិត” ។

ការឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទបណ្តោះអាសន្នក្នុងរឿងក្តីនេះ បានអនុវត្តតាមវិធាន៦៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ។ វិធាន ៦៣(៣) ចែងអំពីមូលហេតុ ដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ហើយ វិធាន៦៣(៤) ចែងអំពីសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ប្រឆាំងនឹងដីកាបែបនេះ ។

វិធាន ៦៣(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចចេញដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជនត្រូវចោទ ដោយគោរពតាម លក្ខខណ្ឌ ដូចខាងក្រោម :

ក) មានមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញនិងជឿជាក់ច្បាស់ថា ជននោះធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយ ឬ ច្រើន ដូចមានចែងក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ឬដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម។

ខ) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតយល់ឃើញថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺជាវិធានការចាំបាច់ដើម្បី:

(១) រារាំងកុំឱ្យជននោះគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬ ជនរងគ្រោះ ឬ រារាំងកុំឱ្យមានការត្រូវរ៉ូវគ្នា រវាងជនត្រូវចោទ និង អ្នកសមគំនិតចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។

(២) ថែរក្សាភស្តុតាង និងការពារមិនឱ្យបំផ្លាញភស្តុតាង ។

(៣) ធានាអំពីវត្តមានរបស់ជនត្រូវចោទនៅពេលដំណើរការនីតិវិធី ។

(៤) ការការពារសុវត្ថិភាពជនដែលត្រូវចោទ ឬ

(៥) រក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

សហមេធាវីលើកឡើងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនគោរពការសន្មតជាមុននៃភាពគ្មានទោស នៅ ពេលខ្លួនបានរកឃើញមូលហេតុគួរឱ្យជឿជាក់ថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលដាក់បន្ទុកមកលើខ្លួន។ សហមេធាវីបានលើកឡើងទៀតផងដែរថា ការដោះលែងបណ្តោះអាសន្នដែលកំពុងរង់ចាំការជំនុំជម្រះ គឺជា វិធាននៃច្បាប់ អនុលោមតាមច្បាប់កម្ពុជា និង វិធានផ្ទៃក្នុងនៃអវតក។ ហេតុដូច្នេះ សហមេធាវីសន្និដ្ឋានថា សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបន្ទុកក្នុងការបង្ហាញភស្តុតាងថា មានមូលហេតុក្នុងការបដិសេធដោះលែងជនត្រូវចោទ បណ្តោះអាសន្ន ដោយត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋានភស្តុតាងមួយឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ក្នុងការយល់ឃើញរបស់សហមេធាវី សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ខកខានមិនបានផ្តល់ភស្តុតាងគួរឱ្យជឿជាក់ និង មូលហេតុគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីគាំទ្រដល់ សេចក្តីសម្រេចនោះទេ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនបានរំលោភបំពានសិទ្ធិនៃការសន្មតជាមុននៃភាពគ្មានទោសឡើយ ដោយលើកឡើងថា បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿងឡើងវិញ "បទដ្ឋាននៃមូលហេតុច្បាស់លាស់នាំឱ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់" ត្រូវបានបំពេញ ដែលបទដ្ឋាននោះមានមានកំរិតភស្តុតាងទាបណាស់ប្រៀបធៀបនឹងបទដ្ឋានជាន់ខ្ពស់ដែលត្រូវការចាំបាច់ដើម្បីនឹងកាត់ឱ្យជនត្រូវចោទណាម្នាក់មានទោសក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ[22]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើការសន្និដ្ឋានតបទៀតថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និង អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការឈានដល់ការសម្រេចសេចក្តី ដែលថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នគឺជាវិធានការមួយដែលចាំបាច់[23]។ នៅក្នុងយល់ឃើញរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចាំបាច់ត្រូវតែពិចារណាថា ផ្អែកលើសំណុំរឿង ហេតុផលមួយក្នុងចំណោមហេតុផលទាំងឡាយដូចមានចែងនៅក្នុងវិធាន៦៣(៣)(ខ)បានបំពេញដែរឬទេ[24] ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា តាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ បន្ទុកនៃការបង្ហាញភស្តុតាងត្រូវជាកាតព្វកិច្ចរបស់ជនត្រូវចោទ ដែលធ្វើយ៉ាងណាឱ្យតុលាការជឿថា ខ្លួនគួរតែត្រូវដោះលែងពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន[25]។

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីគាំទ្រដល់ជំហររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាំងស្រុង ប៉ុន្តែបន្ថែមថា ដោយសារសេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាឆន្ទានុសិទ្ធិ អង្គបុរេជំនុំ ជម្រះគ្រាន់តែធ្វើការសម្រេចថាតើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ក្នុងការចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួននេះ[26]។ ចំពោះករណីនេះ សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីលើកឡើងថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវទាត់ចោល ដោយសារបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ "ពុំមានការវិភាគលើករណីថាតើការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានប្រព្រឹត្តខុសទៅនឹងអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់" ហើយស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជំនួសឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ជាមួយនឹង ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត[27]។

<u>១). អត្ថិភាពនៃមូលហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញនិងជឿជាក់ច្បាស់ថា ជននោះធ្លាប់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយ ឬច្រើន ដូចមានចែងក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ (វិធាន ៦៣(៣)(ក))</u>

សហមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនគោរពការសន្មតជាមុននៃភាពគ្មានទោស នៅពេលខ្លួនបានរកឃើញមូលហេតុគួរឱ្យជឿជាក់ថា **អៀង ធីរិទ្ធិ** បានប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ដែលដាក់បន្ទុកមកលើខ្លួន។ សហមេធាវីការពារក្តីក៏បានលើកឡើងថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានបដិសេធការ ទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើ

[22] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ២៤

[23] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ១៣

[24] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ១៤

[25] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ១៥

[26] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ៦-១៣

[27] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ១៧

ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់ ដែលចោទប្រកាន់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ។ សហមេធាវី ការពារក្តីបានតវ៉ាថា ជនត្រូវចោទមិនធ្លាប់បានធ្វើជាសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលទទួលខុសត្រូវលើសេចក្តីសម្រេចដែលធ្វើឡើងដោយគណបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានោះទេ ហើយជនត្រូវចោទមិនធ្លាប់ បានចូលរួមកិច្ចប្រជុំរបស់គណៈកម្មាធិការខាងលើនេះឡើយ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនបានរំលោភបំពានសិទ្ធិនៃការសន្មតជាមុននៃភាពគ្មានទោសឡើយ ដោយលើកឡើងថា បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿងឡើងវិញ "បទដ្ឋាននៃមូលហេតុច្បាស់លាស់នាំឱ្យជឿជាក់យ៉ាងច្បាស់" ត្រូវបានបំពេញ ដែលបទដ្ឋាននោះមានមានកំរិតភស្តុតាងទាបណាស់ប្រៀបធៀបនឹងបទដ្ឋានជាន់ខ្ពស់ដែលត្រូវការចាំបាច់ដើម្បីនឹងកាត់ឱ្យជនត្រូវចោទណាម្នាក់មានទោសក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ[28]។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ការរកឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតថា មានមូលហេតុផលត្រឹមត្រូវដែលនាំឱ្យជឿយ៉ាងច្បាស់ថា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយដូចដែលបានបង្ហាញក្នុងកថាខណ្ឌទី ១២២.ក ដល់ ឃ នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរនោះមែន ដោយផ្អែកតាមឯកសារនានានៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយត្រូវបានធ្វើឱ្យកាន់តែរឹងមាំថែមទៀត ដោយឯកសារភស្តុតាងបន្ថែមដែលបានបង្ហាញចាប់ពីពេលដែលមានការចេញដីកាឃុំខ្លួន ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ទោះបីជាជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានបដិសេធចំពោះការទទួលខុសត្រូវលើបទឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់មកលើខ្លួនក៏ដោយ ក៏ជនត្រូវចោទមិនបានប្រកែកថា គាត់មិនមែនជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងឃោសនាអប់រំ និងយុវជន ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ និងជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ចយ៉ាងហោចណាស់ពីឆ្នាំ១៩៧៦ ដល់ ១៩៧៨ នោះទេ ហើយជនត្រូវចោទមិនបានប្រកែកថា ខ្លួនមិនមានការទទួលខុសត្រូវធំទូលាយក្នុងវិស័យសុខាភិបាលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យឡើយ[29]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ស្ថិតនៅក្នុងមុខតំណែងជាអ្នកទទួលខុសត្រូវទាំងនេះ និង មុខតំណែងដទៃទៀតដូចដែលបានលើកឡើងក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ ជនត្រូវចោទ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានចូលរួមក្នុងការបង្កើត និងការអនុវត្តនូវគោលនយោបាយឧក្រិដ្ឋ ដែលបណ្តាលឱ្យឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយកើតមានឡើង ដូចមានលើកឡើងក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ។ យោងតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា ក៏មានភស្តុតាងគាំទ្រផងដែរចំពោះ "ការជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់" របស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** ក្នុងការសម្លាប់បុគ្គលិកក្រសួងសង្គមកិច្ចរាប់រយនាក់ ដោយខុសច្បាប់ នៅមន្ទីរស-២១[30] ។

[28] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៤

[29] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២០ - ២២

[30] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៣

២. ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នជាវិធានការចាំបាច់ (វិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ))

វិធានការចាំបាច់ដើម្បីការពារជនត្រូវចោទក្នុងការគាបសង្កត់ទៅលើសាក្សី ឬ ជនរងគ្រោះ ឬ ការពារ ការឃុបឃិតគ្នារវាងជនត្រូវចោទ និងអ្នកសមគំនិតនៃបទឧក្រិដ្ឋដែលស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់ អ.វ.ត.ក (វិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ) (i))

សហមេធាវីបានលើកឡើងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនបានធ្វើសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃភស្តុតាងណាមួយដែលបង្ហាញថា **អៀង ធីរិទ្ធ** ធ្លាប់បានធ្វើការគាបសង្កត់លើសាក្សី ឬ ជនរងគ្រោះណាមួយទេក្នុងពេលអតីតកាលនោះឡើយ ដោយគ្រាន់តែបញ្ជាក់នូវកង្វល់ថា "វាខ្លាចក្រែងមាន... ថាជនត្រូវចោទអាចប៉ុនប៉ងធ្វើការគាបសង្កត់ទៅលើសាក្សី"[31] ។ គ្មានភស្តុតាងបញ្ជាក់ថា **អៀង ធីរិទ្ធ** គ្រួសារ ឬ អ្នកគាំទ្របានធ្វើការគាបសង្កត់ទៅលើសាក្សីនាពេលអតីតកាលនោះឡើយ។ សហមេធាវីលើកឡើងថា ការដែលគ្រាន់តែជាការយល់ឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការ គាំទ្រមូលដ្ឋានសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននោះឡើយ ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា "ជាការកត់សំគាល់ គឺដោយសារមុខតំណែងជាន់ខ្ពស់ដែលគាត់បានកាន់កាប់ **អៀង ធីរិទ្ធ** ជាស្ត្រីម្នាក់ដ៏មានឥទ្ធិពលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងរយៈពេលសឹងតែក្នុងមួយជីវិតពេញវ័យរបស់គាត់"[32] ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងផងដែរថា **អៀង ធីរិទ្ធ** "បានបន្តនូវការចូលរួមជាមួយប្តីរបស់គាត់គឺ **អៀង សារី** ដែលកាន់តំណែងជាន់ខ្ពស់ និងការចូលរួមក្នុងចលនានយោបាយនាពេលថ្មីៗ ក្នុងកំឡុងពេល និង ចាប់តាំងពីរបបរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានការទទួលស្គាល់ជាខ្លាំង"[33]។ យោងតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា **អៀង ធីរិទ្ធ** នៅតែបន្តទទួលការគាំទ្រដ៏មានប្រជាប្រិយ នៅប៉ៃលិន ភ្នំម៉ាឡៃ និង ភ្នំពេញ និងនៅតែមានឥទ្ធិពលគ្របដណ្តប់ទៅលើជនរងគ្រោះ និងសាក្សីនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងកំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា "ការពិតដែលថា គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានគេនាំមកកាត់ទោសក្នុងរយៈពេលជិត៣០ឆ្នាំ ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលបានប្រព្រឹត្តកន្លងមកនេះ បានបង្កើតឲ្យមានវប្បធម៌និទណ្ឌភាពសម្រាប់អតីតៈមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនិងជនដែលបានទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតដទៃទៀត"[34]។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងថា មានលេចចេញនូវការសាយភាយនៃការភ័យខ្លាចរបស់សាក្សីក្នុងការផ្តល់កសិណសាក្សី ដោយព្រួយបារម្ភ ខ្លាចមានការសងសឹក និងការបំភិតបំភ័យ និងម្យ៉ាងទៀត ពុំមានគំរោងផែនការសម្រាប់ការការពារសាក្សី និងមាន

[31] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍) កថាខណ្ឌ ៤៩

[32] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៦

[33] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៦

[34] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៧

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង * E.C.C.C * C.E.T.C PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRELIMINAIRE

អត្រានៃអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មដោយហិង្សាក្នុងកំរិតខ្ពស់នៅឡើយ និងអាចរកអាវុធជាតិផ្ទុះមកប្រើប្រាស់បាន។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបន្ថែមថា "សាក្សីដែលនៅរស់ពីក្រសួងសង្គមកិច្ច ជាញឹកញាប់ធ្លាប់បានសម្តែងចេញនូវអារម្មណ៍ភ័យខ្លាចរបស់ខ្លួនកាលនៅបំរើការងារជាបុគ្គលិកនៅក្នុងក្រសួងសង្គមកិច្ច ដែលនៅក្រោមបង្គាប់ជនត្រូវចោទ[35] ដូច្នេះ អារម្មណ៍ភ័យខ្លាចនេះអាចនឹងវិលត្រឡប់មកវិញ ហើយនឹងរារាំងពួកគេក្នុងការចូលមកធ្វើជាកសិណសាក្សី ប្រសិនបើ **អៀង ធីរិទ្ធ** ត្រូវបានដោះលែង ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងបន្ថែមទៀតថា "ជនត្រូវចោទ មិនត្រឹមតែប្រកែកពីអត្ថិភាពនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនានា និងការចូលរួមរបស់គាត់ក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងបានថ្កោលទោសជាសាធារណៈចំពោះកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ទៀតផង។ ភស្តុតាងនៃការប្រមាថវិធាននៃច្បាប់ ការប្រព្រឹត្តរបស់គាត់ពីអតីតកាល ឱកាសដែលកំពុងនៅមាន បន្តក្នុងការឃុបឃិតជាមួយនឹងអ្នកសមគំនិត ឬសមាជិកគ្រួសារមានអំណាច និង មុខតំណែងនានាដ៏មានឥទ្ធិពល ពីមុនបង្កើនហានិភ័យយ៉ាងខ្លាំងដែលជនត្រូវចោទអាចនឹងធ្វើការគាបសង្កត់លើសាក្សី និងជនរងគ្រោះ ជាពិសេសអ្នករស់នៅតំបន់ប៉ៃលិន ភ្នំម៉ាឡៃ និងទីក្រុងភ្នំពេញ"[36]។

ជាចុងក្រោយ "សហព្រះរាជអាជ្ញាយល់ស្របជាមួយនឹងការយល់ឃើញដែលបានស្តែងចេញដោយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងដីកាបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនថា ឥឡូវនេះជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិពិនិត្យមើលសំណុំរឿងបាន ហើយដឹងអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់សាក្សីដាក់បន្ទុកនានា និងជនរងគ្រោះដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ការភ័យខ្លាចពីឥទ្ធិពលនិងការគាបសង្កត់លើសាក្សីសំខាន់ៗ គឺជាមូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវ[37]។

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គាំទ្រទឡ្ហីករណ៍ដែលបានលើកឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ដោយបន្ថែមថា "ដូចដែលលើកឡើងដោយការស្ទាបស្ទង់មតិចុងក្រោយនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងនីតិរដ្ឋ អាជ្ញាធរកម្ពុជាពុំស្ថិតក្នុងជំហរដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព ក្នុងការជំនុំជម្រះអ្នកដែលបំភិតបំភ័យសំខាន់ៗនោះឡើយ"[38] ។

វិធានការចាំបាច់ដើម្បីរក្សាភស្តុតាង ឬការពារមិនឱ្យមានការបំផ្លាញភស្តុតាង (វិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន ៦៣(៣)(ខ)(ii))

សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថា ចម្លើយរបស់សាក្សីអាចចាត់ទុកជាភស្តុតាង ដូច្នេះការធ្វើការគាបសង្កត់លើសាក្សីអាចនាំទៅរកការបំផ្លិចបំផ្លាញភស្តុតាង ។

---

[35] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៧

[36] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ២៩

[37] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៣០

[38] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ២៣

វិធានការចាំបាច់ដើម្បីធានានូវការបង្ហាញខ្លួនរបស់ជនត្រូវចោទពេលសវនាការ (វិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន ៦៣(៣) (ខ)(iii))

សហមេធាវីលើកឡើងថា ហានិភ័យពិតប្រាកដនៃការគេចខ្លួនត្រូវតែបង្ហាញ ចំណែកឯសំអាងមិនអាចត្រូវផ្អែកលើតែភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការកាត់ទោសដែលបានប្រឈមមុខប៉ុណ្ណោះទេ ។ លើសពីនេះទៀត យោងតាមសហមេធាវី ប្រសិនបើហេតុផលនោះគឺសម្រាប់តែការឃុំខ្លួន និងប្រសិនបើអាចទទួលបានការធានាចំពោះការចូលរួមក្នុងសវនាការនាពេលអនាគត ជនត្រូវចោទត្រូវតែទទួលបានការដោះលែង[39] ។

សហមេធាវីលើកឡើងថា **អៀង ធីរិទ្ធ** “បានបង្ហាញនូវសកម្មភាពរបស់ខ្លួនដែលថា គាត់ពុំមានចេតនាដើម្បីគេចវេសក្នុងការចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះក្ដីរបស់ខ្លួនឡើយ ប្រសិនបើទទួលបានការដោះលែងបណ្ដោះអាសន្ន”[40]។ សហមេធាវីលើកឡើងថា ទោះបីជាជនត្រូវចោទតែងតែធ្វើដំណើរជារឿយៗទៅប្រទេសថៃដើម្បីព្យាបាលជម្ងឺ ប៉ុន្តែតែងតែត្រឡប់មកវិញជាដរាប ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតសហមេធាវីបានបញ្ជាក់ថា ប្រទេសថៃ និងប្រទេសកម្ពុជាមានសន្ធិសញ្ញាបត្យាប័នរវាងប្រទេសទាំងពីរ ។ សហមេធាវីលើកឡើងបន្ថែមទៀតថា ជនត្រូវចោទមានគ្រួសារកំពុងរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងមានចំណងមេត្រីភាពជាមួយនឹងប្រទេសជាតិខ្លាំងក្លាណាស់ដែលជំរុញឲ្យគាត់រស់នៅក្នុងប្រទេស ។ សហមេធាវីលើកឡើងបន្ថែមថា ទោះបីជា **អៀង ធីរិទ្ធ** បានដឹងជាយូរណាស់មកហើយថាអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អវតក) នឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង ហើយទោះជាបានដឹងថាការចាប់ខ្លួននឹងជិតមកដល់ក៏ដោយ[41] គាត់មិនបានព្យាយាមរត់គេចឡើយ ហើយគាត់ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅផ្ទះរបស់គាត់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ភស្តុតាងពីសំណុំរឿងគាំទ្រការយល់ឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រាប់ធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើជនម្នាក់ថាតើអាចនឹងរត់គេចខ្លួនឬអត់ ទាក់ទងជាចាំបាច់ទៅនឹងវិធានការនៃការព្យាករណ៍ទុកជាមុន ។ តាមការយល់ឃើញរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការផ្ដន្ទាទោសប្រសិនបើត្រូវបានដាក់ទោស និងការដែលជនត្រូវចោទនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសជាសាធារណៈនៅចំពោះមុខអតីតៈជនរងគ្រោះចំពោះបទល្មើសដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ ពិតជាបានផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងដល់ជនត្រូវចោទឲ្យរត់គេចខ្លួន។ **អៀង ធីរិទ្ធ** ក៏មានមធ្យោបាយក្នុងការគេចខ្លួនផងដែរព្រោះថាគាត់ និង ប្ដីរបស់គាត់មានមធ្យោបាយសេដ្ឋកិច្ចសន្ធឹកសន្ធាប់ ព្រមទាំងមានសម្ព័ន្ធមិត្តនៅក្នុង និង ក្រៅប្រទេស និងមានលំនៅដ្ឋានមួយដែលនៅជាប់នឹងព្រំដែនថៃ ។ ជាងនេះទៅទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ជនត្រូវចោទបានធ្វើដំណើរ ជាប្រចាំទៅបរទេសចាប់តាំងពីការដួលរលំនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ជាពិសេសគឺ បាងកកប្រទេសថៃ ដែលគាត់អាចមានលំនៅដ្ឋានមួយ

[39] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កឋាខណ្ឌ ២៦

[40] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កឋាខណ្ឌ ៥៧

[41] បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កឋាខណ្ឌ ៣

នៅទីនោះ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា សហមេធាវីជាតិរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានប្រកាសដោយមិនពិតក្នុងពេលសវនាការតទល់គ្នាថា លិខិតឆ្លងដែនរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** មិនទាន់ត្រូវបានពន្យារឡើយបន្ទាប់ពី ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៦ តែតាមការពិតជនត្រូវចោទកាន់លិខិតឆ្លងដែនដែលមានសុពលភាពរហូតដល់ថ្ងៃ២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៩ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបន្ថែមទៀតថា **អៀង ធីរិទ្ធ** ដែលទំនងជាបាន ដឹងអំពីការចាប់ខ្លួនមុនពេលការចាប់ខ្លួនដែលបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ បានទទួលទិដ្ឋាការប្រទេសថៃមួយ នៅថ្ងៃទី០៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ "ជាទិដ្ឋាការដែលជនត្រូវចោទអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើការគេចខ្លួនចេញពីប្រទេសប្រសិនបើការចាប់ខ្លួនមិនត្រូវបានធ្វើឡើងជាបន្ទាន់នៅថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧[42] ។ ចុងក្រោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ចាប់តាំងពីពេលដែលមានការដាក់ជូននូវសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរប៉ុណ្ណោះ ដែលឈ្មោះរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានលេចមានក្នុងបណ្ដាញសារព័ត៌មានថាជាជនសង្ស័យសក្ដានុពល ។

សហមេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីបន្ថែមថា "វាគួរតែត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ផងដែរថា អ្នកដែលរស់នៅក្នុងក្រុងប៉ៃលិនមានសិទ្ធិទទួលបាននូវអ្វីដែលហៅថា "ប័ណ្ណឆ្លងដែលពិសេស" ដែលត្រូវគេទទួលស្គាល់ដោយអនុញ្ញាតឲ្យឆ្លងកាត់ព្រំដែន ទោះបីជាគ្មានលិខិតឆ្លងដែន ឬទិដ្ឋាការក៏ដោយ"[43]

<u>ការពិចារណាទៅលើ ស្ថានភាពសុខភាពរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ</u>

សហមេធាវីលើកឡើងថា **អៀង ធីរិទ្ធ** រងការឈឺចាប់ដោយសារជម្ងឺខាងផ្នែកផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្តដែលត្រូវការការព្យាបាលខាងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ដូចដែលបានអះអាងក្នុងលិខិតបញ្ជាក់ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដែលបានដាក់ជូននាពេលសវនាការតទល់គ្នា និងកំណត់ត្រាផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ដែលបានដាក់ជូនមកក្នុង **(ឯកសារបន្ថែម ក)** ហើយដោយផ្អែកតាមឯកសារទាំងនេះ ជនត្រូវចោទមិនអាចមានលទ្ធភាពក្នុងការរត់គេចខ្លួនឡើយ ។ ពេលដែលពិភាក្សាអំពីច្បាប់ជាធរមាន សហមេធាវីធ្វើសំអាងដោយយោងលើយុត្តិសាស្ត្រដែលថា "ការដោះលែងបណ្ដោះអាសន្នដោយរង់ចាំការជំនុំជម្រះក្ដី ត្រូវបានគេអនុញ្ញាតដោយឈរលើមូលហេតុមនុស្សធម៌[44] ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានឆ្លើយតបថា ល័ក្ខខ័ណ្ឌសុខភាពរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** មិនអាចរារាំងគាត់មិនឲ្យរត់គេចដូចដែលសហមេធាវីធ្វើការសន្និដ្ឋានឡើយ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបន្ថែមទៀតថា ពុំមានបញ្ហាសុខភាពផ្លូវកាយណាមួយដូចដែលបានលើកឡើងក្នុងរបាយការណ៍ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ដែលដាក់ជូនមកដោយសហមេធាវី **(ឯកសារបន្ថែម ក)** មានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរគ្រប់គ្រាន់ដែលបញ្ជាក់ថា ស្ថានភាពសុខភាពរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** មិនអាចទ្រាំទ្របានជាមួយនឹងការឃុំខ្លួនឡើយ ហើយពុំមានភស្តុតាងណាមួយដែលផ្ដល់ការគាំទ្រដល់ការលើកឡើងរបស់សហមេធាវី

42 ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៣៤

43 ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី កថាខណ្ឌ ២៨

44 បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ កថាខណ្ឌ ២៩

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE E.C.C.C * C.E.T.C

ដែលថាជនត្រូវចោទរងការឈឺចាប់ដោយសារជម្ងឺផ្លូវចិត្តនោះឡើយ[45] ។ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន មិនបានរារាំង **អៀង ធីរិទ្ធ** ក្នុងការទទួលបាននូវការថែទាំសុខភាពគ្រប់គ្រាន់នោះទេ ព្រោះថាការថែទាំសុខភាពត្រូវបានផ្តល់ឲ្យដោយមន្ទីរឃុំឃាំង អ.វ.ត.ក ហើយមានការរៀបចំផ្តល់ឲ្យនូវការត្រួតពិនិត្យសុខភាពជាប្រចាំ ដែលធ្វើឡើងដោយមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត ។

វិធានការចាំបាច់ដើម្បីការពារសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ជនត្រូវចោទ និងរក្សាបាននូវសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ (វិធានផ្ទៃក្នុងវិធាន ៦៣(៣) (ខ)(iv) និង (v)

សហមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងថា ពុំមានភស្តុតាងដើម្បីគាំទ្រសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលថាការដោះលែង **អៀង ធីរិទ្ធ** បណ្តោះអាសន្នជា "គ្រោះថ្នាក់ដែលនាំឲ្យមានការសម្តែងចេញនូវការមិនសុខចិត្តដែលកើតឡើងពីការឈឺចាប់ ដែលអាចនាំឲ្យកើតមាននូវអំពើហឹង្សា ហើយប្រហែលជាអាចធ្វើឲ្យគ្រោះថ្នាក់ដល់ជនត្រូវចោទ" ។ **អៀង ធីរិទ្ធ** បានរស់នៅជាមួយនឹងឈ្មោះពិតប្រាកដ និងឈ្មោះហៅក្រៅ "ភា" នៅតំបន់ដើមរបស់ខ្លួននៅ ម៉ាឡៃ ប៉ៃលិន និងទីក្រុងភ្នំពេញ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៧៩ មក[46] ។ ទោះបីជាមានការបង្ហាញប្រាប់ឲ្យដឹងនៅក្នុងអត្ថបទផ្សព្វផ្សាយជាច្រើនថា គាត់ជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ចក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក៏ដោយ ក៏គាត់មិនធ្លាប់បានទទួលរងការវាយប្រហារណាមួយ និងមិនធ្លាប់បានទទួលរងការឈឺចាប់ដោយសារបញ្ហានោះឡើយ[47] ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវក្នុងការយល់ឃើញថាសុវត្ថិភាពរបស់ជនត្រូវចោទអាចជួបនឹងគ្រោះថ្នាក់នៅក្នុងពេលឥឡូវនេះ ដែលការចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការប្រឆាំងនឹងរូបគាត់បានចាប់ផ្តើម ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយសារព័ត៌មាននៃការចាប់ខ្លួនរបស់ជនត្រូវចោទត្រូវបានប្រកាសឲ្យដឹងជាសាធារណៈ និងព័ត៌មានស្តីពីតួនាទីរបស់ជនត្រូវចោទក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានប្រកាសឲ្យដឹងជាសាធារណៈដោយប្រព័ន្ធឃោសនាសារព័ត៌មាន ដូច្នេះមានន័យថា ប្រសិនបើគាត់ត្រូវបានដោះលែងនោះគាត់មិនទទួលបាននូវការការពារដូចមុនឡើយ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងផងដែរថា ដោយពិចារណាលើបញ្ហាដែលថា សាធារណជនបានរង់ចាំជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ដើម្បីមើលឃើញនូវការបញ្ចប់នៃនិទណ្ឌភាព ហើយប្រសិនបើ **អៀង ធីរិទ្ធ** ត្រូវបានដោះលែងក្នុងដំណាក់កាលនេះអាចនឹងបញ្ឆេះកំហឹងដល់ក្រុម ឬ សហគមន៍មួយចំនួនឲ្យធ្វើការសងសឹងប្រឆាំងនឹងជនត្រូវចោទ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ជាក់ថា គ្រោះថ្នាក់នៃការវាយប្រហារដោយការសងសឹកត្រូវបានបញ្ជាក់ភស្តុតាងដោយព្រឹត្តការណ៍ដែលថា សាធារណជនមួយចំនួនមានការ

---

[45] Annex A សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំឲ្យបដិសេធរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រសរសេរដែលជាភាសាថៃ ដោយសារពុំមានការផ្តល់ការបកប្រែជាភាសាផ្លូវការណាមួយរបស់ អ.វ.ត.ក ។ មើល: ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កឋាខណ្ឌ ៣៩

[46] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ កឋាខណ្ឌ ១៧ និង ៤៥

[47] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ កឋាខណ្ឌ ៤៥- ៤៦

លំបាកក្នុងការទប់ចិត្តមិនឲ្យប្រព្រឹត្តនូវអំពើហិង្សានៅពេលដែល **ឌុច** ត្រូវបានចូលមកកាន់សវនាការលើកដំបូងចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ។ យោងតាមសហព្រះរាជអាជ្ញា "ការគំរាមកំហែងដល់សុវត្ថិភាពជនត្រូវចោទ ចេញពីជនរងគ្រោះ និងសាច់ញាតិរបស់ពួកគេ សមាជិក និង បុគ្គលិកដែលធ្លាប់បំរើការងារនៅក្រសួងសង្គមកិច្ចរបស់គាត់ និងសូម្បីតែពីជនត្រូវចោទនានា ឬ ជនសង្ស័យផ្សេងៗទៀតក៏អាចនឹងមានផងដែរ"[48] ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងបន្ថែមទៀតថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវក្នុងការយល់ឃើញថា ការដោះលែង **អៀង ធីរិទ្ធ** អាចនាំឲ្យមានការគំរាមកំហែងដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈដោយពិចារណាថា មានប្រជាជនស៊ើងតែទាំងអស់បានបាត់បង់សាច់ញាតិ និងមិត្តភ័ក្តិរបស់ខ្លួន នៅក្នុងសម័យកាលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងថាសមាមាត្រមួយផ្នែកនៃចំនួនប្រជាជនសរុបដែលបានរស់នៅឆ្លងកាត់សម័យកាលនោះ ទទួលរងការឈឺចាប់ដោយសារជម្ងឺតានតឹងខាងផ្លូវអារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរក្រោយពេលព្រឹត្តិការណ៍ដ៏រន្ធត់នេះបានបញ្ចប់ទៅ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា នីតិវិធីរបស់ អ.វ.ត.ក អាចនឹងដាក់ការគំរាមកំហែងដល់សង្គមកម្ពុជា ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងបន្ថែមទៀតថា **អៀង ធីរិទ្ធ** និងប្តីរបស់គាត់បានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈដែលនិយាយអំពី "សេចក្តីបញ្ជាក់ដែលប្រកបដោយភាពលាក់លៀមស្លូតស្លុងបំផុតដល់ផលអវិជ្ជមានទាក់ទងនឹងសន្តិភាព និងសន្តិសុខនៅកម្ពុជា ប្រសិនបើប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវបានចោទប្រកាន់"[49] ។ ដូច្នេះ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាវិធានការចាំបាច់ដើម្បីទប់ស្កាត់ជនត្រូវចោទកុំឲ្យចេញ សេចក្តីថ្លែងការណ៍បែបនេះតទៅទៀត និងដើម្បីកុំឲ្យប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។ ស្ថានភាពនេះត្រូវ តែធ្វើការពិចារណានៅក្នុងបរិបទដែលថា ការគាំទ្រអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនៅតែមាននៅតំបន់ប៉ៃលិន ដែលនៅទីនោះមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈថា ការចាប់ខ្លួនជនសង្ស័យដោយ អ.វ.ត.ក គឺជា "រឿងកើតទុក្ខព្រួយបារម្ភនិងរំខានដល់សន្តិភាព"[50] ហើយព្រឹត្តិការណ៍កុប្បកម្មប្រឆាំងនឹងថៃក្នុងឆ្នាំ២០០៣ បង្ហាញ ឲ្យឃើញថាការវាយប្រហារតូចតាចណាមួយមកលើប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាអាចក្លាយទៅជាការផ្ទុះឡើងយ៉ាងធំ ។

ការស្នើឡើងនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

អៀង ធីរិទ្ធ បានស្នើឡើងនូវល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយចំនួនដែលអាចដាក់បញ្ចូលជាមួយនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ដើម្បីធានាថាគាត់នឹងស្នាក់នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយនឹងមិនធ្វើការទាក់ទងជាមួយនឹងសាក្សី ឬជនរងគ្រោះឡើយ[51]។

PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRÉLIMINAIRE
E.C.C.C * C.E.T.C

[48] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៤២

[49] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៤៩

[50] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា កថាខណ្ឌ ៤៨

[51] សំណើសុំឲ្យផ្តល់នូវលក្ខខណ្ឌនៃការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការរបស់អៀង ធីរិទ្ធ Annex C

00189701

C20/I/22

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានអនុវត្តដោយត្រឹមត្រូវ ក្នុងការដែលមិនផ្តល់ឱ្យនូវការដោះលែងក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ព្រោះថាការប្រកាសរបស់ **អៀង ធីរិទ្ធ** ក្នុង **(ឯកសារបន្ថែម គ)** មិនមែនជាការប្រកាសដែលពិតអាចទុកចិត្តបាននោះទេ ដោយក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះមិនបានបញ្ជាក់នូវផលលំបាក ដែលអាចកើតឡើងក្នុងករណីដែលជនត្រូវចោទនេះមិនបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានលើកឡើង ហើយមិនបានបញ្ជាក់អំពីការព្រួយបារម្ភទាក់ទងនឹងការការពារសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន ឬ ការរក្សាបាននូវសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈឡើយ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងផងដែរថា ពុំដែលមានរឿងដូច្នេះពីមុនមកទេក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយក៏ពុំមានការដែលធ្លាប់អនុវត្តពីមុន ឬក៏សមត្ថភាពនៃការធានាណាមួយដែលអាចផ្តល់នូវការការពារ ឬ យន្តការនៃការដាក់ឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំឡើយ ព្រោះថាទស្សនៈនេះទើបតែត្រូវបានណែនាំឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជានាពេលថ្មីៗនេះប៉ុណ្ណោះ ។

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីលើកឡើងថា យោងតាមច្បាប់នីតិវិធីដែលអនុវត្តនៅកំរិតអន្តរជាតិ ជនត្រូវចោទទទួលបន្ទុកក្នុងការបង្ហាញឱ្យឃើញថា គាត់សមនឹងទទួលបានការដោះលែងក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ[52]។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៨

សហចៅក្រមរបាយការណ៍

ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី **ចៅក្រម Rowan Downing**

E.C.C.C * C.E.T.C
PRE-TRIAL CHAMBER CHAMBRE PRELIMINAIRE

[52] ចម្លើយតបរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កឋាខណ្ឌ ៣៣-៣៤